

รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1

THE MODEL OF ADMINISTRATION FOR EXCELLENCE OF SCHOOLS
UNDER SURATTHANI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

ธัญติญา ชอบประกอบกิจ, ทิพพมาศ เสวตวรโชติ, สรัญญา แสงอัมพร

Tantiya Chobprakobkit, Tippamas Sawetworrachot, Sranya Saengamporn

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช

Mahamakut Buddhist University Srithammasokkaraj Campus.

E-mail: kaetantiya@gmail.com

Received: May 19, 2023 **Revised:** December 25, 2023 **Accepted:** may 25, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 303 คน โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) เพื่อร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน โดยการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน และ 3) เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน โดยผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 9 คน ใช้แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบใช้สถิติค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านวิธีการจัดการ ด้านการติดตามและประเมินผล ด้านปรัชญาและหลักการ และด้านโครงสร้างระบบบริหาร
2. รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ด้านโครงสร้างระบบบริหาร (2) ด้านวิธีการจัดการ (3) ด้านปรัชญาและหลักการ และ (4) ด้านการติดตามและประเมินผล
3. ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในร้อยละ 95.06

คำสำคัญ: รูปแบบความเป็นเลิศของสถานศึกษา, การบริหารสถานศึกษา

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the condition of school administration towards excellence in schools under the Surat Thani Primary Educational Service Area Office 1. The sample group was 303 administrators and teachers under the Office of Surat Thani Primary Educational Service Area 1, using basic statistics, namely; mean and standard deviation. 2) to draft a school administration model towards school excellence. by group discussion of experts, number 5 people 3) To assess the educational institution management model towards school excellence, experts, namely educational institution administrators, number 9 people, used the suitability and feasibility assessment form. using percentage statistics

The research findings were as follow:

1. As a whole, the level of the conditions of school administration towards the excellence of schools were at high level. When each aspect was considered, it was found that all were at high level. Including the management methods, the monitoring and evaluation, the philosophy and principle, and administrative system structure.

2. The model of school administration towards the excellence of schools has 4 components; 1) administrative system structure 2) management methods 3) philosophy and principles and 4) Monitoring and Evaluation.

3. The result of examining the suitability and feasibility of the model of school administration towards the excellence of schools was as a whole at 95.06 percentage.

Keywords: excellence model of school, School Management

บทนำ

ในสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การแข่งขันด้านเศรษฐกิจจะเข้มข้นมากขึ้น สังคมโลกจะมีความเชื่อมโยงใกล้ชิดกันมากขึ้นเป็นสภาพไร้พรมแดน การพัฒนาเทคโนโลยีจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและจะกระทบชีวิตความเป็นอยู่ในสังคมและการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างมาก (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559: 5) สำนักงาน ระบบการศึกษาไทย มีปัญหาด้านคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ โดยเฉพาะคุณภาพการศึกษา ผลการพัฒนายังไม่เป็นที่น่าพึงพอใจ เนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยมากและต่ำกว่าหลายประเทศในเอเชีย ดังนั้นนักเรียนทุกคนจึงควรได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเป็นเลิศการบริหารการศึกษาต้องมีการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน ที่เป็นพลวัตตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2560: 14)

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาผ่านความร่วมมือและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน เห็นได้จากการดำเนินโครงการโรงเรียนประชารัฐ (CONNEXT ED) โรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership School) และโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการดำเนินงานโครงการอื่นๆ ที่สามารถนำมากำหนดเป็นมาตรฐานสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน จึงเป็นเรื่องที่ท้าทายว่าทำอย่างไรกิจกรรมที่เราดำเนินการอยู่มีความเชื่อมโยงกันและมีแนวทางในการยกระดับพัฒนาต่อยอดให้เป็นสถานศึกษาที่มีมาตรฐานสู่ความเป็นเลิศ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้ดำเนินกิจกรรม/โครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานโรงเรียนในสังกัดจำนวนมากที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ที่มุ่งเน้นพัฒนาให้คนไทยทุกช่วงเป็นคนที่สมบูรณ์ เป็นคนเก่งที่มีทักษะความรู้ความสามารถและพัฒนาตนเองได้ต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2563)

ปัจจุบันได้มีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานความเป็นเลิศสำหรับพิจารณาเทียบเคียงใช้กับสถานศึกษาด้วยการจัดการที่ดีเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาเปรียบเสมือนทางเสือที่จะนำไปสู่จุดหมายปลายทางจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้สถานศึกษาดำเนินงานเพื่อให้เกิดการปฏิบัติที่ดีและทำให้สถานศึกษาเป็นที่ยอมรับขององค์กรอื่นๆ สร้างชื่อเสียงให้กับองค์กร ทำให้เกิดความนิยมเลื่อมใสศรัทธา ของผู้ปกครองตลอดจนเกิดความเชื่อมั่นในคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาซึ่งปัจจัยระดับผู้เรียนด้านทักษะและคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 แรงจูงใจของผู้เรียนและการมีส่วนร่วมผู้ปกครอง ส่งผลต่อประสิทธิผลทางการศึกษาของสถานศึกษาจะเป็นแรงจูงใจให้ผู้ปกครองนำบุตรหลานเข้ามาเรียนในโรงเรียน เพราะการพัฒนาสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จได้ นั่นคือ การเพิ่ม ผลผลิต (through put) การลดรอบเวลาทำงาน (cycle time) และการสร้างความพึงพอใจให้กับผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษา (Chaiyadith.Kesornpat,PloyduangratandSesan,2017)

จากการศึกษาสภาพปัญหาของโรงเรียนหรือ สถานศึกษาที่ ผ่านมาพบว่า ส่วนใหญ่ประสบปัญหาคล้ายคลึง กัน 4 ด้านคือ 1) ปัญหาด้านการบริหารจัดการ โดยเฉพาะ ผู้บริหารส่วนใหญ่ยังขาดทักษะในการบริหารจัดการ โดยเฉพาะงานวิชาการ ซึ่งมีบริบทต่างๆจากโรงเรียนขนาดต่างๆ การใช้ข้อมูลสารสนเทศ การนำผลการประเมินงาน/ โครงการมาใช้วางแผนปรับปรุงพัฒนางานยังมีน้อย 2) ปัญหาด้านการเรียนการสอน พบว่าครูส่วนใหญ่ขาดทักษะ ครูไม่ครบชั้นและนักเรียนมีจำนวนน้อยในแต่ละชั้นครูสอนไม่เต็มเวลาและไม่เต็มความสามารถ เพราะมีภารกิจอื่นที่ครู จำเป็นต้องปฏิบัติ 3) ปัญหาด้าน ความพร้อมเกี่ยวกับปัจจัย สนับสนุน การจัดสรรงบประมาณให้กับโรงเรียนได้ใช้เกณฑ์ การจัดสรรหลายเกณฑ์เพราะต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพใน การใช้จ่ายงบประมาณ โรงเรียนไม่สามารถระดมทรัพยากรได้ 4) การมีส่วนร่วมของเครือข่ายต่างๆ ในการจัดการศึกษาแม้ว่าจะมีตัวแทนของชุมชนและองค์กรต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในรูปแบบคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแต่ก็ไม่มีบทบาทมากนัก ในบางพื้นที่ผู้ปกครองมีฐานะยากจนไม่สามารถส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจและต้องการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ซึ่งควรประกอบด้วยองค์ประกอบใดบ้างมาเป็นแนวคิดเพื่อพัฒนาการบริหาร

จัดการสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ให้มีประสิทธิภาพไปสู่ความเป็นเลิศต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1

2. เพื่อร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1

3. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1

วิธีการศึกษา

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1

สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศโดยการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของครู และผู้บริหารสถานศึกษา ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครู ในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 จำนวน 1,463 คน กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหาร ครู ในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 จำนวน 303 คน (กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเคริจซีและมอร์แกน)

ขั้นตอนที่ 2 ร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 สังเคราะห์ข้อมูล และยกร่าง รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ โดยการสนทนากลุ่ม (focus group) โดยทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ปรับปรุงร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม เพื่อบันทึกการสนทนากลุ่มโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของเนื้อหา จากอาจารย์ที่ปรึกษา วิเคราะห์ข้อมูลจากการผู้เชี่ยวชาญ วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analyze) และผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาสรุปเป็นรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศปรับปรุงรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ จากผลการประเมินและข้อเสนอแนะจากกลุ่มผู้ใช้ การเก็บรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบ ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ที่มีประสบการณ์ในการบริหารไม่น้อยกว่า 5 ปี มี

วุฒิการศึกษาระดับปริญญาทางการศึกษาขึ้นไป จำนวน 9 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนนี้เป็นแบบตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ลักษณะแบบตรวจสอบเป็นแบบสถิติร้อยละ (Percentage)

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาการศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1 พบว่า การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน มีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 องค์ประกอบดังนี้

1. ด้านโครงสร้างระบบบริหาร ประกอบด้วย โครงสร้างของสถานศึกษาที่มีโครงสร้างกว้างขวางและซับซ้อน จำเป็นต้องมีหน่วยงานอื่นเข้ามาช่วยเหลือและให้คำปรึกษา มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุน กิจกรรมของสถานศึกษา มีการจัดโครงสร้างตามพระราชบัญญัติระเบียบราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 มาตรา 38 กลุ่มบริหารวิชาการ ส่งการไปยังกลุ่มสาระการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และ ผู้บริหารสถานศึกษามีการติดตามงาน

2. ด้านวิธีการจัดการ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมาย ในการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาวิเคราะห์ปัญหาร่วมกันกับบุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดทิศทางโดยคำนึงถึงความต้องการ/ ความจำเป็น การบริหารจัดการของคน กลุ่มกำหนดนโยบาย และกลุ่มจัดทำแผนงาน/โครงการ ปฏิบัติงานร่วมมือกัน การบริหารจัดการเป็นความร่วมมือและประสานสัมพันธ์กันระหว่างบุคลากรทั้งหมดของโรงเรียนรวมถึงนักเรียนและชุมชน มีการสะท้อนปัญหาที่แท้จริงของสถานศึกษา การวางแผน มีการวิเคราะห์งานหลักที่สำคัญและจำเป็นของสถานศึกษา กำหนดผู้รับผิดชอบหลักในทุกขั้นตอน มีระบบระเบียบวิธีการปฏิบัติงานที่ชัดเจน มีคณะทำงาน ทำงานเป็นทีม การประสานงาน และการเดินไปในทิศทางเดียวกัน มีการจัดทำแผนงบประมาณ ที่สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียน สามารถกำหนดงบประมาณ มาใช้เพื่อการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม การนำแผนไปปฏิบัติ มีการแปลงกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ โดยจัดทำเป็นแผนประจำปี และมีการกระจายงานและอำนาจในการตัดสินใจให้กับบุคลากร

3. ด้านปรัชญาและหลักการ ประกอบด้วย เปิดโอกาสให้บุคลากรแสดงความสามารถ เปิดโอกาสให้พนักงานทำงานให้ประสบความสำเร็จและนำมาใช้ในการปฏิบัติงานอย่างจริงจัง เกิดความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่ายอย่างแท้จริงการปฏิบัติงานในโรงเรียนต้องยอมรับว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุด ผู้บริหารโรงเรียนต้องให้ความสำคัญกับครูและบุคลากรโดยการนาระบบและวิธีการต่าง ๆ และผู้บริหารมีความรักในโรงเรียนมีความจริงใจแก่ได้บังคับบัญชาให้ความสนใจ เอาใจใส่ ดูแลและให้การสนับสนุนด้านต่างๆ

4. ด้านการติดตามและประเมินผล ประกอบด้วย มีการประเมินตนเองทุกปีการศึกษามีติดตามความก้าวหน้าของสถานศึกษา โครงการสนับสนุนให้บุคลากร สามารถประเมินผล และนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม และการประเมินผลการปฏิบัติงานครบถ้วนตามแผนการปฏิบัติงาน

ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1 โดยการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) จากทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน และได้จัดทำร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1 มีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ด้านได้แก่ ด้านโครงสร้างระบบบริหาร ด้านวิธีการจัดการ ด้านปรัชญาและหลักการ ด้านการติดตามและประเมินผล

ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1 พบว่า ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในร้อยละ 95.06

การอภิปรายผล/สรุป

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 พบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านวิธีการจัดการ ด้านการติดตามและประเมินผล ด้านปรัชญาและหลักการ และด้านโครงสร้างระบบบริหาร ที่เป็นเช่นนั้นอาจเนื่องมาจาก สถานศึกษามีกระบวนการบริหารการพัฒนาและปรับปรุงวิธีการบริหารงานด้านต่างๆ จำเป็นต้องมีหน่วยงานอื่นเข้ามาช่วยเหลือและให้คำปรึกษา มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุน กิจการของสถานศึกษา มีการบริหารจัดการของคน กลุ่มกำหนดนโยบาย และกลุ่มจัดทำแผนงาน/โครงการ ปฏิบัติงานร่วมมือกัน การบริหารจัดการเป็นความร่วมมือและประสานสัมพันธ์กันระหว่างบุคลากรทั้งหมดของโรงเรียนรวมถึงนักเรียน และชุมชนสามารถกำหนดงบประมาณ มาใช้เพื่อการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม โดยในการดำเนินงานของสถานศึกษาต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรในชุมชนเพื่อทำหน้าที่กำหนดนโยบายและบริหารงานของโรงเรียน การแบ่งหน้าที่ตามความสามารถของแต่ละคนในของโรงเรียน ต้องกำหนดแผนงานวิธีการตลอดจนขั้นตอนต่างๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบสอดคล้องกับแนวคิดของ (ศิริินญา ศิริประโคน, 2561, หน้า 8) กล่าวว่า การบริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษาเป็นกิจกรรมทางการศึกษาที่จะต้องทำเป็นกระบวนการโดยกลุ่มบุคคลต่างๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้นั้น ก็คือการพัฒนาสมาชิกหรือผู้รับบริการทางการศึกษาให้เป็นผู้มีคุณภาพที่สังคมต้องการและเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งของผู้บริหารผู้สถานศึกษาที่จะต้องสามารถนำองค์กรให้อยู่รอดต้องกำหนดแผนงานวิธีการตลอดจนขั้นตอนต่างๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบโดยพึงพิงงบประมาณจากรัฐที่มีไม่มากนักด้วยความประหยัดใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่าทั้งคนเงินเวลาและทรัพย์สินอย่างอื่นเพราะถ้าระบบบริหารภายในสถานศึกษาไม่ดีจะกระทบกระเทือนต่อส่วนอื่นๆของหน่วยงานได้ดังนั้นความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการบริหารสถานศึกษาจึงขึ้นอยู่กับสมรรถภาพของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้

1.1 ด้านโครงสร้างระบบบริหาร พบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุน กิจการของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

รองลงมามีการจัดโครงสร้างตามพระราชบัญญัติระเบียบราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 มาตรา 38 และโครงสร้างของสถานศึกษาที่มีโครงสร้างกว้างขวางและซับซ้อน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สอดคล้อง (ทรงพล เจริญคำ, 2552, หน้า 5) ได้ทำการวิจัย รูปแบบความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร โดยนำเสนอที่ประชุม ผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ทุกคนมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าเป็นปัจจัยความเป็นเลิศของโรงเรียนกรุงเทพมหานคร มีความถูกต้อง ความเป็นไปได้เหมาะสมและการใช้ประโยชน์

1.2 ด้านวิธีการจัดการ พบว่า พบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมาย ในการบริหารสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมามีการบริหารจัดการเป็นความร่วมมือ และประสานสัมพันธ์กันระหว่างบุคลากรทั้งหมดของโรงเรียนรวมถึงนักเรียนและชุมชน และมีการกระจายงาน และอำนาจในการตัดสินใจให้กับบุคลากร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สอดคล้องกับงานวิจัย (สุกัญญา ทองทิพย์, พระครูสุธีจริยวัฒน์, และ วิฑูล ทาชา, 2558, หน้า 94) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 พบว่า ระดับความคิดเห็นการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ด้านการบริหารจัดการองค์กร ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล

1.3 ด้านปรัชญาและหลักการ พบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดย ผู้บริหารมีความรักในโรงเรียนมีความจริงใจแก่ใต้บังคับบัญชาให้ความสนใจ เอาใจใส่ ดูแลและให้การสนับสนุนด้านต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาเกิดความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่ายอย่างแท้จริงการปฏิบัติงานในโรงเรียนต้องยอมรับว่า ครู และบุคลากรทางการศึกษาเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุด และผู้บริหารโรงเรียนต้องให้ความสำคัญกับครูและบุคลากรโดยการนาระบบและวิธีการต่างๆ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สอดคล้องกับงานวิจัย (เบญจนารถ อมรประสิทธิ์, 2557, หน้า 145) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดพบว่า รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักของการบริหารสู่ความเป็นเลิศ 2) คณะกรรมการบริหารสู่ความเป็นเลิศ 3) ขอบข่ายงานบริหาร สู่ความเป็นเลิศ และ 4) แนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศโดยผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด 81 คน มีความคิดเห็นว่า รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดในภาพรวม มีความถูกต้อง และความเป็นไปได้ในระดับมาก

1.4 ด้านการติดตามและประเมินผล พบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยมีการประเมินตนเองทุกปีการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาโครงการสนับสนุนให้บุคลากร และสามารถประเมินผล และนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ (จงรักษ์ ศรีทิพย์ และ ดวงใจ ชนะสิทธิ์., 2560) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดผลการวิจัยพบว่า พบว่า 1. องค์ประกอบการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด ประกอบด้วย 1) กระบวนการบริหารจัดการ 2) การมีส่วนร่วม 3) การบริหาร

ทรัพยากรบุคคล 4) ภาวะผู้นำของผู้บริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยี 6) การวางแผนกลยุทธ์ 7) การมุ่งเน้นผู้เรียน 8) กำกับติดตามและประเมินผล และ 9) ความเป็นเลิศของโรงเรียน

2. ผลรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 พบว่า การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ปรัชญาและหลักการ โครงสร้างระบบบริหาร วิธีการจัดการ การติดตามและประเมินผล ที่เป็นเช่นนั้นอาจเนื่องมาจากการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่มีเนื้อหาครอบคลุม การพัฒนารูปแบบ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนทั้งยังสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน ที่ได้จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 เพื่อกำหนดเป็นขอบข่ายและเนื้อหาของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ (อร่าม วัฒนะ, 2561, หน้า 108) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ผลการวิจัยพบว่า 1.การวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) คุณภาพครู 3) การวางแผนกลยุทธ์ 4) เครือข่ายความร่วมมือ 5) คุณภาพนักเรียน 6) การบริหารจัดการ 7) การพัฒนาบุคลากร 2. รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ส่วนที่ 2 ส่วนเนื้อหาประกอบด้วย องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ และกระบวนการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ส่วนที่ 3 เื่อนไขความสำเร็จ 3. การประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการตรวจสอบรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 พบว่า ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในร้อยละ 95.06 ที่เป็นเช่นนั้นอาจเนื่องมาจากการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ดำเนินการตามขั้นตอนการพัฒนารูปแบบ โดยการศึกษาวิเคราะห์สภาพการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง กับการพัฒนารูปแบบ และการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ เพื่อให้ครอบคลุมขอบเขตของการศึกษาและพัฒนาเป็นรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 และเมื่อได้ร่างรูปแบบแล้วได้ดำเนินการสอบถามความเหมาะสมของร่างรูปแบบ โดยการสนทนากลุ่ม (focus group) โดยผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา จำนวน 5 คน จึงทำให้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในร้อยละ 95.06

สามารถนำไปใช้ในร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน ได้ตามวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับแนวคิดของ (อร่าม วัฒนะ, 2561, หน้า 108) สรุปได้ว่าการพัฒนารูปแบบ เป็นขั้นตอนการพัฒนา รูปแบบดังนี้ คือ การศึกษาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องการยกย่องรูปแบบ หรือสร้างรูปแบบเบื้องต้นมีการศึกษาความเป็นไปได้ในการปฏิบัติของรูปแบบ มีการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ มีการสังเคราะห์ยืนยันรูปแบบที่ สมบูรณ์และเมื่อมีการนำรูปแบบไปใช้อย่างประสบผลสำเร็จแล้วควรมีการพัฒนาต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาบริหารสถานศึกษาโดยใช้การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทั้งร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมติดตามประเมินผล และร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษา ด้วยกระบวนการที่เหมาะสมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษา

2. ควรบริหารจัดการการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดแบบเครือข่าย โดยใช้กลยุทธ์การประสานงาน เพื่อให้การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้การบริหารสถานศึกษาเป็นไปอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศได้อย่างแท้จริง

3. ในการนำรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนไปใช้ ควรศึกษารูปแบบให้เข้าใจในทุก ขั้นตอน อย่างละเอียด เพื่อให้ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และชุมชน รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน สามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมกับศักยภาพ ความพร้อม และบริบทของสถานศึกษา ส่งผล การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในการบริหารสถานศึกษาอย่างเต็มศักยภาพ

4. สถานศึกษาต้องเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาอย่างแท้จริง เพื่อให้จัดการศึกษาเกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนและท้องถิ่นส่งผลต่อคุณภาพของการจัดการศึกษาและคุณภาพของผู้เรียนอย่างยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนไปใช้ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากขึ้น

2. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเพื่อเป็นข้อมูล และแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. ควรพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 โดยนำไปทดลองใช้ในภาคปฏิบัติ และประเมินผลการนำรูปแบบไปใช้ เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงรูปแบบให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- จรงค์ ศรีทิพย์, ดวงใจ ชนะสิทธิ์. (2560). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย 9(1).
- ทรงพล เจริญคำ. (2552). รูปแบบความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ การ ศี ก ษา ดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เบญจนาถ อมรประสิทธิ์. (2556). รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สิรินญา ศิริประโคน. (2561). การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนบ้านมาบเตยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. มหาวิทยาลัยเกริก.
- สุกัญญา ทองทิพย์, พระครูสุธีจริยวัฒน์, ดร.วิบูล ทาชา. (2558). การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24. หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12. (พ.ศ. 2560 - 2564). กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปีงบประมาณพ.ศ.2563. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. พุทธศักราช 2560. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2547). แนวทางการบริหารและพัฒนาสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ. = Cuilelines on the best practice for quality school. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- อร่าม วัฒนะ. (2561). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.